

vdarjati, da stoji ta *a* po mehkih soglasnikih v vsposedju z *i* ali pa v vsposedju z *ě* po nepalatalnih soglasnikih.

Kar se tiče oblik začinjati začenjati, pa je sklep pri Miklošiču na str. 54 I² inačičen, nego ga predstavlja pretresovatelj. Pretresovatelj trdi, da je začenjati prvotna oblika in da je iz te postala oblika začinati. Miklošič pravi, da je *a* prvoten, t. j. v onih slučajih, kjer se menjata *a* in *ě* ali *i*, je *a* prvoten, zato mu je pijate ali kažete prvotnejša oblika, nego pletěte recěte in nego piite kažite. Da postane *i* iz *ě*, stoji pri Miklošiču I², 121, da pa bi mogel tudi *ě* v stsl. kje stati po *j*, *š*, *č*, *ž*, tega nima Miklošič v vseh svojih knjigah nikjer. Na opak na str. 54 I² pričakuje Miklošič po sliki raběhъ na mehkih deblih le *krajahъ, kar se pa nikjer ne nahaja, pač pa so oblike pečalъ zraven obrětělъ, rožanъ zraven vlasěnъ, žavati mandere zraven bolj navadnega živati, krepečajši zraven dobrějši. Po stsl. glasniških pravilih zato *ě* nikjer ne stoji po nebnikih, ampak le *a* ali *i* v vsposedju z onimi oblikami, ki imajo *ě* po nepalatalnem soglasniku. Zato se jaz čudim nsl. oblikam za-čenjati pre-žěvati itd., ter pravim, da bi bilo pravilneje začinjati, preživati, kakor imamo tudi prižigati. Ali seveda jezika ne smemo popravljati, pa reči smemo, te oblike in besede, ki imajo po palatalih *ě*, so čudne, ker se pričakuje *i* ali *a*, jaz sem rekel potvorice so, ker so menda potvorjene po oblikah s trdimi soglasniki, n. p. vršěti po trpěti, krajěh po roběh, začenjati po oplětati. Pri tem prašanju sem se mudil dalj časa, potrebno je bilo braniti moje stališče proti neopravičenim trditvam. Pretresovateljeve podstavne oblike jām in k²ān ne dokažejo ničesar, za tega del ne, ker tem oblikam odgovarjajo na slovanskih tleh le oblike jem- in čen- in iz teh oblik dobivamo po slov. glasniških pravilih v opetovalnikih le osnove jima-, čina-. Ko bi pa v obliki k²ān- na slovanskih tleh *k* ostal, ker sicer ni mogoče, bila bi opetovalna osnova cěna- ali pa kana-, zadnja, če hočete podstavljati obliko kon-.

(Konec prihodnjič.)

Slovenski glasnik.

Nove knjige slovenske. — Tisočletnica Metodova. Spisal duhoven ljubljanske škofije. Cena 10 kr. V Ljubljani 1885, 8, 32 str. Izdal in založil odbor za priredbo vlaka na Velegrad in v Prago. Tisk „Narodne Tiskarne“. —

Ko smo dobili v roke to knjižico ter jo začeli brati, vzbujala nam je pri vsakem novem naslovu posamičnih oddelkov vedno večjo pozornost, in nismo je mogli dejati iz rok, dokler je nismo vse prečitali, in ob konci smo vzdihnili: Deo gratias! Tako se piše za ljudstvo, tako za mladino; blažena roka, ki je to napisala! Però, ki zna s svojo prozorno pisavo tako um razsvetljevati in ob jednom srce prešinja

s sveto navdušenostjo, ne smelo bi mirovati, nego naj bi večkrat užigalo iskro domovinske ljubezni. Ne vémo, ali bi se bolj čudili umnemu izboru ogromnega gradiva iz življenja sv. blagovestnikov, ali jasni obravnavi na podlagi dosedanjih preiskav, ali pa krasnemu jeziku, ki gladko teče kakor bister studenec po zeleni livadi. Nismo še kmalu imeli v rokah knjige, kjer bi se nabožno-narodni čut izražal v takem lepem soglasji, kakor ravno v ti spomenici. In baš to ugaja najbolj značaju našega pobožnega naroda. V vsi svoji popularnosti ima spis vendar toliko novostij, da bo tudi izobraženca in zvédenca v zgodovini slovanskih blagovestnikov prijetno iznenadil in zanimal.

Naloga vsacega domoljuba je skrbeti za to, da se te prelepe knjige kar največ razpeča. Imovitim rodoljubom je pač tu najlepša prilika, da omislijo po stotine te knjižice ter ž njo oveselé šolsko mladino. Ker se ravno zdaj skoraj povsod sklepa jo ljudske šole, ne vémo boljših daril za našo mladež ob Dravi, Savi, Kolpi in sinji Adriji, nego „Tisočletnico Metodovo“. Rodoljubi, posebno čestita duhovščina, hitro sezite po nji! Saj stoji samó 10 kr. Kar bi utegnilo motiti, je prevelika oblika; a vsak razboren čitatelj bo takoj védel, da se je morala vzeti taka oblika iz tehničnih vzrokov zaradi treh lepih in primernih podob. —n.

— Zgodovina fará Ljubljanske škofije. Izdaje A. Koblar. Drugi zvezek: Zgodovina Nâkelske, Dupljânske in Goriške fare. Založnik Anton Koblar. V Ljubljani 1885, 8, 190 str. Cena 80 kr. —

Proti koncu meseca julija smo prejeli lepo knjigo, ki spričuje pravi smoter, po katerem hrepeni nekaj mlajših duhovnikov ljubljanske vladikovine. Z donajanjem in objavljajanjem takih podatkov bode sploh še le mogoča cerkvena zgodovina naših slovanskih škofij. Zato moramo hvalo védeti g. Koblarju, da se tudi po izpremenjenih okoliščinah, kakor potrjuje kratek „predgovor“, ni ustrašil ni truda ni troškov, ki jih prizadeva tako podjetje. — V tem zvezku se objavlja: III. Zgodovina Nâkelske fare. Spisala Ivan Vrhovnik in Anton Koblar, kapelana. V Lj... Natisnila Klein in Kovač (Eger). 1885. Str. 1—120. — IV. Zgodovina Dupljânske fare. Spisal Ivan Vrhovnik, kapelan. V Lj... (ut supra). 120—148 str. — V. Zgodovina Goriške fare. Spisal Ivan Vrhovnik... (ut supra). 148—170 str. Dalje pa so „Priloge k zgodovini Nâkelske fare“.

Pri vseh se razpravlja v posebnih oddelkih: 1. Topografični in statistični opis fare; 2. Farne zgodovine starejša in nova doba ali sploh zgodovinske črtice ob ustanovitvi in usodi fare; 3. Cerkve; 4. o farnih poslopijih; 5. Duhovni pastirji; 6. odlični možje v dotičnih farah porojeni.

Strokovnjaško oceno prepuščamo kakemu zgodovinarju; nam, navadnemu čitatelju pričujoči zvezek zelo ugaja, naj se oziramo na razredbo in obdelavo tvarine, katero s tako raznih strani zbrati, ni majhen trud, ali na krepki, jedernati zlog in čisti, lepi jezik, v katerem se nam opisujejo vsi predmeti. Tako lepa proza, kakor v ti zgodovini, nahaja se le redko v našem slovstvu. Kako primerno zna pisatelj vplesti med pripovedovanjem citate iz naših pesnikov, iz narodnih pesmij in pregovorov, kar bralcu kaj prijetno odmeva v srci, da se čuti na domači livadi! Zgodovinar, jezikoslovec, statistik, duhovni pastir, učitelj... vsak najde tu zanimivih črtic. Poročevalcu posebno ugaja naglaševanje topografičnih imen ter njih izgovarjanje, ker le na ta način, ako zajemamo iz ust narodovih, morejo napósled jezikoslovci določiti slovnično pravilno pisavo imen, katera so nam nevéščji ali zagrizeni birokrati po raznih uradih grozno popačili. Na ta način